

PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ
przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej
w Kozuchowie
w dniu 14 czerwca 2012r.

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2009r. Dz.U. Nr 175, poz. 1362 z późn.zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zmianami), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U.Nr 217, poz.1837)

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Marta Mikołajczyk** – starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca Upoważnienie Wojewody nr 219-1/2012 z dnia 6 czerwca 2012 r. – przewodnicząca zespołu;
2. **Aleksandra Kaczmarek** – starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca Upoważnienie Wojewody nr 219-2/2012 z dnia 6 czerwca 2012 r.

(akta kontroli str.1-4)

przeprowadził w dniu 14 czerwca 2012 r. w Domu Pomocy Społecznej w Kozuchowie kontrolę problemową w zakresie przestrzegania praw mieszkańca Domu w obecności Pani Aldony Romanowskiej - Dyrektora Domu.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz mieszkańców Domu Pomocy społecznej w Kozuchowie.

Okresem kontroli objęto lata 2010r. do dnia kontroli.

(akta kontroli str.5-18)

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Standard usług bytowych i sanitarnych.
2. Zabezpieczenie kadrowe w zespole pracowników terapeutyczno – opiekuńczych i atmosfera w Domu.
3. Udział mieszkańców w opracowaniu i realizacji indywidualnych planów mieszkańca.
4. Zapewnienie bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.
5. Wpływ mieszkańców na udział w życiu Domu.
6. Przestrzeganie prawa godności mieszkańców (przymus bezpośredni).

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 6 czerwca 2012r. znak PS-I.431.1.13.2012. AKac.

(akta kontroli str. 19-32)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Standard usług bytowych i sanitarnych

W trakcie czynności kontrolnych dokonano oględzin wybranych pomieszczeń Domu pod kątem przestrzegania prawa do intymności mieszkańca (standard usług bytowych i sanitarnych).

Dom Pomocy Społecznej w Kożuchowie znajduje się w dwóch budynkach mieszkalnych (pawilon A i B) połączonych łącznikiem, pozbawiony barier architektonicznych - schody, dźwig osobowy.

W trakcie kontroli dokonano oględzin wybranych 5 pokoi mieszkalnych (jedno, dwu i trzyosobowych). Podczas wizytacji w 4 pokojach obecni byli mieszkańcy, wyrażając przy tym zgodę na dokonanie określonych czynności kontrolnych. Pokoje mieszkańców czyste,umeblowane zgodnie z upodobaniami; łóżka, szafki nocne, szafy odzieżowe itp., wyposażone w TV/ radio, wolne od nieprzyjemnych zapachów. Przedmioty codziennego użytku (pasta, szczoteczka, gąbka kąpielowa, ręczniki) znajdowały się w pokojach mieszkańców - mieszkanki wskazywały własne przybory toaletowe (dodatkowo akcesoria toaletowe podpisane imiennie). W pokojach mieszkańców na stolikach przyłóżkowych znajdowała się żywność (jogurty, suchy prowiant).

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że każdy pokój mieszkalny wyposażony jest w system przeciwpożarowy. System przyzywowo – alarmowy zainstalowany był w czterech spośród pięciu wrywkowo odwiedzanych pokoi – **brak systemu w pokoju na I piętrze w Budynku A.** Z wyjaśnień Dyrektora Domu wynika, że pokój w którym brak jest systemu przyzywowo – alarmowego zamieszkują osoby sprawne, poruszające się; niedaleko pokoju znajduje się dyżurka pielęgniarek, a drzwi pomieszczenia są otwarte. Przeprowadzone z mieszkańcami rozmowy wykazały, że mieszkańcy korzystają z ww. systemu.

Podczas oględzin pomieszczeń przeprowadzono rozmowy z mieszkańcami: mieszkanki chętnie prezentowały własne pokoje. Poproszono mieszkańców o zaprezentowanie zawartości szaf, w których znajduje się odzież i bielizna. Osoby sprawne samodzielnie otwierały własne szafy i prezentowały ich zawartość. Ustalono, że część mieszkańców sama pierze własną bieliznę. Warunki intymności mieszkańca, pod względem sposobu przechowywania odzieży i bielizny zachowane – podpisywana nazwiskami mieszkańców. W opinii kontrolujących mieszkanki zadbane, ubrane odpowiednio do pory roku.

Dokonano oględzin 2 łazienek znajdujących się w Budynku A na I piętrze oraz jednej w Budynku B, w wyniku czego ustalono, że łazienki zapewniają intymność mieszkańcom, wyposażone w parawany, dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. **W 2 łazienkach stwierdzono brak systemu przyzywowo – alarmowego:** w budynku B oraz przy wannie w budynku A na I piętrze. Brak systemu przy wannie Dyrektor tłumaczy korzystaniem mieszkańca z kąpieli tylko w obecności opiekuna.

Z informacji przedstawionej kontrolującym przez Dyrektora Domu wynika, że na dzień kontroli Dom dysponował 20 łazienkami i 20 toaletami. Do wymaganego standardu brakuje 2 łazienek i 7 toalet. Decyzją z dnia 26 września 2007r. znak PS.II.GJel/Jaź/9013/1/2007 Wojewody Lubuskiego Powiat Nowosolski otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Kożuchowie dla osób przewlekle somatycznie chorych z liczbą miejsc rzeczywistych 89 oraz osób niepełnosprawnych fizycznie z liczbą 20 miejsc. Zezwolenie wydano na podstawie przeprowadzonej w dniu 25 lipca 2007r. wizytacji obiektu przez inspektorów Wydziału Polityki Społecznej, w którym usytuowany jest Dom. Na dzień wizytacji Dom dysponował ogółem 21 stanowiskami do mycia i kąpieli oraz 22 toaletami. Biorąc pod uwagę fakt pampersowania prawie 50% mieszkańców – w dniu wizytacji wymogi dot. liczby łazienek i toalet uznano za spełnione. W trakcie czynności kontrolnych liczba mieszkańców leżących stanowiła 31% ogółu. Uwzględniając powyższe ustawodawca nie dopuszcza możliwości zmniejszenia liczby tych pomieszczeń. **Liczba**

stanowisk kąpielowych nie zapewnia możliwości korzystania z każdego z nich przez nie więcej niż 5 osób, a toalet nie więcej niż 4 osoby.

W trakcie czynności kontrolnych dokonano również lustracji stołówki (przygotowana do obiadu – nakrycia dla mieszkańców) oraz kuchenki pomocniczej. Kuchenka wyposażona w przedmioty codziennego użytku potrzebne do samodzielnego przygotowywania posiłków, dostępny sprzęt AGD (mikrofalówka, kuchenka, lodówka), żywność mieszkańców znajdowała się w lodówce – podpisana.

Stwierdzono uchybienia w zakresie standardu usług bytowych i sanitarnych pod względem ogólnej liczby łazienek i toalet oraz liczby pomieszczeń wyposażonych w system przyzywowo – alarmowy

(akta kontroli str.33-46)

2. Zabezpieczenie kadrowe w zespole pracowników terapeutyczno – opiekuńczych i atmosfera w Domu

Minimalny wskaźnik zatrudnienia dla Domu przeznaczonego dla 89 osób przewlekle somatycznie chorych i 20 osób niepełnosprawnych fizycznie wynosi 0,58. Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w Domu powinno być nie mniej niż 63,4 etaty.

Z przedstawionej przez Dyrektora Domu informacji wynika, że na dzień kontroli zespół terapeutyczno-opiekuńczy dysponował 64,5 etatami (tj. 0,59). Jednak w wyniku analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że wskaźnik zatrudnienia **jest niższy niż wymagane minimum i wynosi 61,5 etatów (tj. 0,56)**, w tym 55 osób zatrudnionych w ramach umowy o pracę na czas nieokreślony, 2 na czas określony, 2 osoby odbywające staż, 3 świadczące usługi w ramach praktycznej nauki zawodu, 5 wolontariuszy i 4 pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zlecenie lub kontraktu z NZOZ GERIAMED na stanowisku pielęgniarki. Do wskaźnika zatrudnienia nie wliczono pracownika zatrudnionego na stanowisku młodszego opiekuna na pełen etat, przebywającego na długotrwałym zwolnieniu (pracownik faktycznie nie świadczy pracy w stosunku do mieszkańca Domu). Ponadto, do wskaźnika nie uwzględniono pełnego wymiaru czasu pracy dietetyka oraz 0,5 etatu kierowcy – zaopatrzeniowca. Ww. stanowiska nie wchodziły w skład zespołu terapeutyczno – opiekuńczego. Dom powołuje zespoły składające się w szczególności z pracowników, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców. Podstawowym zadaniem zespołu jest opracowanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańców i wspólna ich realizacja. Plan sporządzony w oparciu o indywidualne

potrzeby mieszkańca domu jest podstawą jego funkcjonowania. Do wskaźnika zatrudnienia można zatem wliczyć osoby spoza działu terapeutyczno-opiekuńczego tylko w wyjątkowych sytuacjach, jednak w wymiarze nie większym niż 0,25 etatu na osobę. Z uwagi na fakt, że dietetyk oraz kierowca – zaopatrzeniowiec pełnią funkcję pracowników pierwszego kontaktu do wskaźnika zatrudnienia wliczono łączną wartość 0,5 etatu (po 0,25 każdy).

Z uwagi na brak dokumentacji potwierdzającej liczbę godzin pracy wykonywanej bezpośrednio z mieszkańcem DPS do wskaźnika nie wliczono również 5 wolontariuszy zatrudnionych w ramach umowy zlecenia pracy wolontarystycznej. Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Domu wynika, że łączny wymiar „etatu wliczany do wskaźnika” zatrudnienia wolontariuszy wynosi 0,74. Zgodnie z pkt-em 9 ww. Porozumienia potwierdzenie pobytu wolontariusza stanowi „Karta kontaktu z Mieszkańcem” zatwierdzona przez Kierownika Sekcji Terapeutycznej. W wyniku czynności kontrolnych oraz pisemnych wyjaśnień ustalono, że dokumentacja formalna potwierdzająca ww. wartość etatu nie jest prowadzona.

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że wskaźnik zatrudnienia w Domu nie osiąga minimalnej wartości i wynosi 0,56.

W toku postępowania kontrolnego ustalono, że liczba mieszkańców Domu w skali Barthel do 40 pkt wg stanu na dzień kontroli wyniosła 60 osób (co stanowi 67,4% ogólnej liczby miejsc w profilu dla osób przewlekle somatycznie chorych).

Dokonano analizy kwalifikacji kierującego jednostką oraz pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego Domu na podstawie informacji przedłożonej przez Dyrektora Domu i losowo dobranej próby akt osobowych 7 pracowników (9%) zatrudnionych na następujących stanowiskach: kierownik działu terapeutyczno – opiekuńczego, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny, terapeuta, opiekun, starsza pokojowa, pomoc kuchenna (co 14-ta osoba z listy oraz 2 pracowników socjalnych DPS). Dyrektor Domu spełnia wymagane na tym stanowisku kwalifikacje. W zespole terapeutyczno - opiekuńczym 97,4% osób posiada wymagane kwalifikacje zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku 2 stażystów zatrudnionych na stanowiskach terapeuty zajęciowego trudno ustalić faktyczne kwalifikacje (w przedłożonej informacji nie wskazano wykształcenia). W odniesieniu do osób zajmujących stanowisko starszego opiekuna, opiekuna lub młodszego opiekuna, zgodnie z zapisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2009r., Nr 50 poz. 398 z późn. zm.) wykształcenie wymagane na ww. stanowiskach to średnie o profilu ogólnym lub zawodowym umożliwiające wykonywanie zadań na zajmowanym stanowisku... Pracownicy

zatrudnieni na powyższych stanowiskach posiadają ustawowe minimum, niezależnie od tego Dyrektor Domu powinien podejmować działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji tych osób. Powyższe Rozporządzenie wskazuje bowiem stanowiska typowe do pracy dla tej jednostki, tj. opiekun kwalifikowany w DPS. W domu pomocy społecznej powinny być zatrudniane osoby o jak najwyższych kwalifikacjach, w tym również opiekunowie. Ponadto, dwie osoby z zespołu posiadają wykształcenie wyższe niż wymagane minimum na obecnie zajmowanym stanowisku (pokojowe: *).

Zgodnie z §6 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej Dyrektor Domu organizuje szkolenia „na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami”. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w okresie od 14 czerwca 2010r. do dnia kontroli na 67 pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego wymagających szkolenia merytorycznego – 53 osoby (**tj. 79%**) **posiadały takie szkolenie**.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano zjawisko fluktuacji kadr w zespole pracowników terapeutyczno - opiekuńczych w Domu w latach 2010-2011. W tym czasie umowę o pracę rozwiązały łącznie 4 osoby, do DPS przyjęte zostały 3 osoby.

W 2010r. największa fluktuacja wystąpiła w grupie opiekunów, a następnie na stanowisku pokojowej. W 2011r. rotację odnotowano na stanowiskach: pracownika socjalnego, instruktora ds. kulturalno – oświatowych oraz pokojowej. W badanym okresie nie stwierdzono zjawiska nadmiernej fluktuacji kadr pracowników zespołu pracowników terapeutyczno-opiekuńczego: w 2010r. wyniosła ona 7,5%, w 2011r. - 5,55%.

W toku postępowania kontrolnego wśród pracowników działu terapeutyczno-opiekuńczego przeprowadzono anonimową ankietę, dotyczącą atmosfery wśród pracowników. W ankiecie uczestniczyło 10 osób. Doboru pracowników dokonywał Dyrektor Domu ze wskazaniem uczestnictwa pracowników reprezentujących każdą grupę zawodową zespołu.

Największą grupę wśród ankietowanych pracowników stanowiły osoby pracujące w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie do 5 lat i osoby od 10 do 15 lat pracy w Domu (po 3 osoby z każdego przedziału wiekowego), następnie osoby z 5 – 10 letnim stażem pracy (2 osoby) i pracujące powyżej 20 lat (2 osoby).

Analiza ankiet ujawniła, że **najbardziej z miejscem pracy utożsamia się 70% ogółu ankietowanych**, dla których powodem pracy w Domu jest chęć niesienia pomocy człowiekowi, poczucie satysfakcji z wykonywanej pracy oraz dobra atmosfera w miejscu pracy. W przypadku 20% pracowników motywacją do pracy jest związana z własną osobą

i rozwojem, w tym: zdobycie doświadczenia w tego typu pracy oraz możliwość podnoszenia własnych kwalifikacji. Dla 10% badanych powodem pracy jest zarówno pomoc osobom chorych, jak i zdobycie doświadczenia. Zdecydowana większość (80%) wskazała, że największe trudności występują w relacjach pomiędzy mieszkańcem a pracownikiem Domu. Są to utrudnienia związane z pracą z mieszkańcem dot. np. jego zachowań w stosunku do kadry „brak szacunku do personelu”.

Zdaniem większości pracowników (80%) **atmosfera domu** kształtuje się na poziomie bardzo dobrym lub dobrym. 20% osób wskazuje na konieczność poprawy relacji interpersonalnych. Atmosfera w pracy nie budzi zastrzeżeń.

W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że ankietowani pozytywie odnieśli się do **organizacji pracy w zespole terapeutyczno – opiekuńczym i pracy zespołowej**. Wszyscy pracownicy ocenili ją na poziomie bardzo dobrym (50%) lub dobrym (50%). W Domu prowadzone są zarówno szkolenia wewnętrzne organizowane przez personel (tak twierdzi 53% badanych) oraz szkolenia zewnętrzne (41%) organizowane przez Dyrektora jednostki. Ankietowani pozytywie oceniają organizację pracy i pracę zespołową.

Zaletą pracy w domu pomocy społecznej zdaniem ponad połowy ankietowanych (53%) jest praca z mieszkańcem (np. niesienie pomocy, kontakt z nim, współpraca z mieszkańcem). Co czwarta osoba (23%) uważa, że korzyścią pracy w DPS jest jego atmosfera i panujące w nim relacje kadrowe. Tyle samo badanych (23%) jako zaletę wymieniło obszar związany z własną osobą (realizacja siebie, zdobycie doświadczeń, poczucie, że jest się potrzebnym).

Zdaniem ponad połowy ankietowanych (60%) **nie ma utrudnień w wykonywanej pracy**. Co piąta osoba (20%) wskazała na utrudnienia te, które są związane z zachowaniem mieszkańca, również co piąty badany wymienił warunki bytowe (braki dot. wyposażenia, kłopoty w utrzymaniu czystości w łazienkach). 10% wskazało na trudności w relacjach kadrowych na linii pracownik – kierownik.

Pracownicy dostrzegają zatem **więcej zalet w pracy w tym Domu, niż utrudnień**.

Analiza ankiet pod kątem **przepływu informacji i komunikacji w miejscu pracy** potwierdziła, że w razie wątpliwości w wykonywanej pracy każdy pracownik widzi osobę, do której może się zwrócić. Zdecydowana większość pracowników (90%) potwierdziła, że w Domu organizowane są spotkania podczas których można mówić o własnych trudnościach w wykonywanej pracy, oczekiwaniach i pomysłach. Podczas badania ankietowani wskazali, że współpraca najlepiej układa się z opiekunami (90%), pokojowymi (50%), kierownikiem działu t.-o. (30%) i pielęgniarkami (30%).

Pracownicy pozytywnie oceniają przepływ informacji i komunikację w miejscu pracy.

Bez większych zastrzeżeń ankietowani oceniają również **sposób kierowania zespołem**. W Domu organizowane są spotkania podczas których pracownicy mówią o problemach i uwagach związanych z pracą. W razie wątpliwości większość zwróci się do kierownika działu t-o (82%), natomiast 9% przyjdzie do Dyrektora. Co trzecia osoba (27%) uważa, że największe trudności występują na linii pracownik-kierownik (9%) oraz pracownik-dyrektor (18%). Pracownicy pozytywnie zatem oceniają sposób kierowania zespołem.

80% pracowników zajmuje **stanowisko pracy dostosowane do zakresu czynności** i nie chce go zmieniać. 10% (1 osoba) chciałaby objąć stanowisko opiekuna. Pracownicy uznali, że czynności, które wykonują są dostosowane do zakresu czynności i zajmowanego stanowiska.

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania pod względem liczby pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego (brak minimalnego wymaganego wskaźnika zatrudnienia).

Uchybienia w zakresie liczby pracowników zespołu biorących udział w szkoleniach merytorycznych co najmniej raz na dwa lata.

(akta kontroli str.47-224)

3. Udział mieszkańców w opracowaniu i realizacji indywidualnych planów mieszkańca

Działalność zespołu terapeutyczno-opiekuńczego Domu reguluje Zarządzenie Wewnętrzne nr 4/2011 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie z dnia 01 lutego 2011r. w sprawie powołania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego oraz Zarządzenie nr 21/11/2011 z dnia 14 listopada 2011r. Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego.

Powyższe dokumenty wskazują: skład zespołu, zadania, częstotliwość spotkań, elementy konstrukcyjne indywidualnego planu wspierania mieszkańca. Przeanalizowano zadania pod względem zapewnienia właściwego zakresu usług zgodnego ze standardami w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca. Powyższe elementy określone prawidłowo zgodnie z obowiązującymi standardami określonymi dla tego typu Domu, natomiast brak wskazania na indywidualne potrzeby mieszkańców.

Przeanalizowano Instrukcję do opisu mieszkańca – będącego podstawą indywidualnego planu wsparcia. Stwierdzono, że rozpoznania w niniejszej instrukcji określają

braki, nadal jednak pracownik nie będzie posiadał wiedzy na temat oczekiwań mieszkańca. **Brak diagnozy oczekiwań, potrzeb przez niego zgłaszanych.** Wskazane rozszerzenie diagnozy o informacje w powyższym zakresie.

Na szczególne uznanie zasługuje wprowadzenie do instrukcji terminologii działań związanych z bezpośrednią pracą z mieszkańcami Domu, co wpływa również na świadomość kadry terapeutyczno-opiekuńczej i podnosi jakość świadczonych usług.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano protokoły spotkań zespołów w roku 2012. Ustalono, iż w wymienionym okresie do dnia kontroli zespół spotkał się 75 razy. Treść analizowanych protokołów wskazuje na udział mieszkańców w spotkaniach zespołu w 61 przypadkach (81% ogółu spotkań) w 13 znajduje się stosowne uzasadnienie wyjaśniające brak obecności mieszkańca, w 1 brak uzasadnienia. W przypadku mieszkańców nieobecnych w trakcie spotkań zespołu w 2 przypadkach znajduje się adnotacja o zapoznaniu mieszkańca z indywidualnym planem wsparcia.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano teczki 5 mieszkańców pod kątem postępowania związanego z procesem indywidualnego planu wspierania mieszkańców (wybrano co 21 mieszkańca z listy mieszkańców DPS Kozuchów wg stanu na dzień kontroli). Ustalono, iż w aktach mieszkańców znajduje się dokumentacja zawierająca: obszary informacji dotyczące stanu fizycznego, psychicznego mieszkańca, jego aktywności, zdolności do pracy na rzecz Domu, umiejętności porozumiewania się, sygnalizowania potrzeb, ocena mocnych i słabych stron.

Powyższe dane opisują stan faktyczny, natomiast nie wskazują przyczyn niezaspokojenia potrzeb mieszkańca. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie indywidualne plany wspierania są podpisane przez mieszkańców (100% badanej dokumentacji). W dwóch analizowanych przypadkach (40%) indywidualne plany wspierania są sporządzone w oparciu o potrzeby mieszkańców, **brak diagnozy potrzeb, oczekiwań, możliwości mieszkańca** (60% analizowanych przypadków).

Występują trudności w ustalaniu celu głównego, w tym: sposobu sformułowania celu (brzmi jak zadanie do wykonania dla pracownika Domu, nie zaś cel do osiągnięcia przez mieszkańca), cel główny nie może również być efektem „normalnego” funkcjonowania i usług świadczonych w Domu na rzecz mieszkańca.

Konstrukcja analizowanych planów zawiera wszystkie wymagane elementy.

Stwierdzono uchybienia w realizacji zadania pod względem sposobu planowania i realizacji indywidualnego procesu wspierania mieszkańca.

(akta kontroli str.225-278)

4. Zapewnienie bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych

W Domu obowiązuje Procedura nr X w sprawie postępowania z depozytami wartościowymi w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie.

Dokument określa postępowanie z depozytami złożonymi do przechowywania w DPS. W myśl Procedury do depozytu Domu mogą być oddawane środki pieniężne (odprowadzane są na rachunek sum depozytowych w banku) i przedmioty wartościowe. Mieszkańcy, którzy nie oddają do depozytu przedmiotów wartościowych lub pieniężnych podpisują stosowne oświadczenie.

Ponadto zgodnie z wyjaśnieniami * – pracownika socjalnego Domu w sprawie przechowywania i wydatkowania środków finansowych mieszkańców istnieje możliwość przechowywania środków finansowych u pracownika socjalnego na podstawie umowy przechowywania oraz upoważnienia do dyspozycji środkami pieniężnymi. W ramach upoważnienia dokonywane są zakupy zgodnie z potrzebami mieszkańca. Potwierdzeniem zakupów są paragony lub faktury przechowywane u pracownika socjalnego. **Brak formalnego uregulowania w powyższym zakresie.**

W trakcie analizy w/w Procedury stwierdzono, że w jej treści znajduje się zapis: „ **Za zgodą mieszkańca lub opiekuna prawnego/faktycznego jego środki pieniężne wypłacane są z depozytu.** Zgody mieszkańca lub opiekuna wymaga również potrącanie odpłatności za leki, pielucho majtki, opatrunki i zakupy dokonywane na życzenie mieszkańca przez pracownika socjalnego”.

Zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej nr DPS-V-074-73-815/DW/08 z dnia 31 marca 2008r. „...sytuacja, w której opiekun prawny wydaje pisemną zgodę na dysponowanie środkami mieszkańca przez pracownika domu pomocy społecznej nie powinna mieć miejsca. Opiekun, zgodnie z art.154-168 ustawy z dnia 24 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.z 1964, Nr 9, poz.59 z późn.zm.) sprawując pieczę nad osobą ubezwłasnowolnioną i jej majątkiem podlega nadzorowi sądu opiekuńczego... jedyną osobą uprawnioną do dysponowania środkami mieszkańca jest ustanowiony przez sąd jego opiekun prawny. Nieuzasadnione i sprzeczne z prawem jest angażowanie i upoważnianie osób trzecich do dysponowania środkami pieniężnymi ubezwłasnowolnionego mieszkańca domu pomocy społecznej.”

*Wylączenia dokonano ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych . Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art.5 ustawy z dn.6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz.11998 z późn. zm.).

W związku z powyższym formalny zapis zawarty w niniejszej Procedurze jest niezgodny z obowiązującym stanem prawnym.

W trakcie kontroli ustalono, iż formalnie w Domu przebywa 17 osób ubezwłasnowolnionych. W aktach znajdują się postanowienia sądu o umieszczeniu w dps bez zgody oraz zaświadczenia o ustanowieniu opiekuna prawnego. Zgodnie z informacją przedstawioną przez Dyrektora Domu środki finansowe mieszkańców wpływają bezpośrednio na konta opiekunów prawnych.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 5 mieszkańców Domu w zakresie dysponowania ich środkami finansowymi (wybrano co 21 mieszkańca z listy mieszkańców DPS Kozuchów wg stanu na dzień kontroli). Ustalono, że w trzech analizowanych przypadkach mieszkańcy samodzielnie dysponują środkami finansowymi.

W pozostałych dwóch przypadkach prowadzone są zeszyty zakupów, w których znajdują się: rozliczenie zakupów, kwoty paragonów, podpisy mieszkańców świadczące o zwrocie gotówki za zakupy i potwierdzenia odbioru zakupionych produktów przez mieszkańców. W aktach znajdują się również oświadczenia o korzystaniu z pomocy personelu sekcji terapeutycznej dokonującego raz w tygodniu wg bieżących potrzeb mieszkańca zakupów spożywczych oraz imienne upoważnienia dla pracowników Domu do dysponowania środkami finansowymi. **W aktach brak wniosków o każdorazowe dokonywanie zakupów dla mieszkańców.**

Nie stwierdzono uchybień pod względem realizacji zadania w zakresie dysponowania środkami finansowymi mieszkańców ubezwłasnowolnionych

Stwierdzono uchybienia pod względem przechowywania i wydatkowania środków finansowych mieszkańców Domu.

(akta kontroli str. 279-326)

5. Wpływ mieszkańców na udział w życiu Domu.

Wybór pracownika pierwszego kontaktu.

W trakcie czynności kontrolnych sprawdzono sposób wyboru pracownika pierwszego kontaktu. W Domu obowiązuje dokument pn. „Instrukcja pracownika pierwszego kontaktu” – zał. nr 2 do zarządzenia nr 21/11/2011 z dnia 14 listopada 2011r. Dokumenty te określają zadania pracownika pierwszego kontaktu oraz wybór pracownika pierwszego kontaktu.

Zgodnie z niniejszym dokumentem wyboru pracownika pierwszego kontaktu dokonuje mieszkaniec jeżeli wybór ten jest możliwy ze względu na stan jego zdrowia. Natomiast w dalszej części „Instrukcji...” znajduje się zapis: „ Zespół Terapeutyczno-opiekuńczy w uzasadnionych przypadkach może dokonać zmiany pracownika pierwszego kontaktu np. z tytułu długotrwałej choroby lub braku nawiązania więzi z mieszkańcem”. Powyższy zapis jest sprzeczny z założeniami dotyczącymi wyboru pracownika pierwszego kontaktu. Mieszkańca i pracownika powinna łączyć szczególna więź, która wpływa na wybór właśnie tego pracownika przez mieszkańca.

Na dzień kontroli funkcje pracownika pierwszego kontaktu pełniło 56 pracowników, co stanowi 2% liczby etatów osób spoza zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w stosunku do ogólnej liczby etatów zespołu terapeutyczno-opiekuńczego. Na jednego PPK przypadało maksymalnie 5 mieszkańców. W informacji przedstawionej przez Dyrektora jednostki dotyczącej mieszkańców Domu **brak informacji na temat 1 mieszkańca w zakresie wyboru pracownika pierwszego kontaktu.**

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem wyboru pracownika pierwszego kontaktu.

(akta kontroli str. 329-344)

Działalność Rady Mieszkańców

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano działalność Rady Mieszkańców Domu. Ustalono, że zadania Samorządu Mieszkańców określa Załącznik do Zarządzenia Nr 3/11 z dnia 24 stycznia 2011r. Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie „w sprawie wprowadzenia na piśmie – Zadania Samorządu Mieszkańców w DPS w Koźuchowie”. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że mieszkaniec Domu ma prawo do stowarzyszania się i organizacji struktur Samorządu Mieszkańców. Do zadań Samorządu należą np. współuczestniczenie w podejmowaniu decyzji dot. organizacji czasu wolnego, możliwość wnoszenia uwag dot. funkcjonowania DPS i pracy personelu, organizacja odwiedzin mieszkańców w szpitalu, reprezentowanie mieszkańców na spotkaniach na terenie Domu i poza nim, regularne spotkania z kierownictwem Domu. **Zarządzenie Dyrektora nie określa procedury wyboru Rady Mieszkańców, wyłonienia Przewodniczącego i Jego Zastępcy, Członków spośród Rady.**

Spotkania Samorządu Mieszkańców są protokołowane. Ustalono, że w 2011r. Rada Mieszkańców spotkała się 3 razy, w 2012r. przeprowadzono 4 spotkania. Ponadto, w 2011r. odbyło się 10 spotkań Dyrektora lub pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego

z Samorządem i/ lub mieszkańcami Domu; w br. - 1 takie spotkanie. Zebrania dotyczyły m.in.: wyboru nowego członka Rady, rozmów na temat oferty terapeutycznej i kulturalnej Domu, organizacji wyjazdów, spotkań z dietetykiem, kwestii żywieniowych, w tym skargi i propozycje związane z wyżywieniem, obszaru związanego z higieną i czystością, problemów związanych z alkoholem, zapoznania mieszkańców z obowiązującymi procedurami, rozmowy na temat niepożądanych zachowań innych mieszkańców.

Na podstawie przeanalizowanych protokołów spotkań Samorządu ustalono, że mieszkańcy mają wpływ na następujące obszary: żywnienie, organizacja Domu (składki pieniężne związane z pochówkiem współmieszkańców), gospodarowanie czasem wolnym (imprezy, wyjazdy), bytowe (przeniesienie mieszkańca do innego pokoju, pielęgnacja kwiatów), zapotrzebowanie na zakupy. Samorząd Mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie aktywnie uczestniczy w życiu Domu.

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania w zakresie wpływu mieszkańca na udział w życiu Domu.

(akta kontroli str. 345-434)

6. Przestrzeganie prawa godności mieszkańców (przymus bezpośredni)

W Domu obowiązuje Procedura VI a dotycząca postępowania w przypadku przymusu bezpośredniego. W niniejszym dokumencie znajduje się zapis, że w przypadku zastosowania przymusu bezpośredniego powiadamiany jest lekarz psychiatra.

Zgodnie z informacją przedstawioną przez Dyrektora Domu na dzień kontroli Dom nie zatrudniał lekarza psychiatrii.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, która nie zatrudnia lekarza informację o zastosowaniu przymusu bezpośredniego pielęgniarka przekazuje kierownikowi jednostki, który niezwłocznie informuje o tym upoważnionego przez marszałka województwa lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora w latach 2010-2012 w domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie nie zastosowano przymusu bezpośredniego.

Biorąc pod uwagę powyższe należy dostosować zapisy niniejszej Procedury do obowiązującego stanu prawnego.

Brak możliwości zbadania realizacji zadania.

(akta kontroli str. 435-438;327)

Na tym kontrolę zakończono

WNIOSKI:

1. Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

- Kwalifikacji kierującego jednostką i pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego Domu;
- Fluktuacji kadr w badanym okresie (2010/2011);
- Indywidualnych planów wspierania podpisanych przez mieszkańców;
- Spotkań zespołu, w których uczestniczy mieszkaniac;
- Dysponowania środkami finansowymi mieszkańców ubezwłasnowolnionych;
- Wpływu mieszkańca na udział w życiu Domu (Rada Mieszkańców);
- Przestrzegania prawa do intymności mieszkańca;
- Pracowników pierwszego kontaktu spoza zespołu terapeutyczno-opiekuńczego.

2. Stwierdzono uchybienia w realizacji zadań pod względem:

- Liczby szkoleń merytorycznych organizowanych co najmniej raz na dwa lata dla pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego;
- Warunków zapewnionych w zakresie standardu usług bytowych i sanitarnych pod względem liczby pomieszczeń wyposażonych w system przyzywowo – alarmowy oraz liczby łazienek i toalet;
- Przechowywania i wydatkowania środków finansowych mieszkańców;
- Wyboru pracownika pierwszego kontaktu.

3. Stwierdzono istotne uchybienia/ nieprawidłowości w realizacji zadań pod względem:

- Braku minimalnego wskaźnika zatrudnienia w zespole terapeutyczno – opiekuńczym – osiąga wartość 0,56.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Domu Pomocy Społecznej w Koźuchowie książki kontroli pod pozycją Nr 7.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Dyrektor jednostki oraz kierownicy danych komórek.

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Staroście Powiatu Nowosolskiego, drugi - Dyrektorowi Domu Pomocy Społecznej w Kozuchowie, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Aleksandra Kaczmarek

Starszy Inspektor

Marta Mikołajczyk

Starszy Inspektor

**Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Kozuchowie**

Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
Aldona Romanowska – Łuszcz

Gorzów Wlkp., dnia 31 lipca 2012r.

Kozuchów, dnia 30 sierpnia 2012r.

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.